

Εικόνες από την Αρχαιότητα

Η συνείδηση του ανθρώπου ότι αποτελεί ένα με το γύρω του κόσμο χάνεται στα βάθη του χρόνου. Η χαρά που νιώθει κανείς μπροστά στις ομορφιές και την τελειότητα της φύσης από νωρίς εκφράστηκε. Οι αρχαίοι Έλληνες –και όχι μόνο– έβλεπαν στη φύση θεϊκά στοιχεία τα οποία λάτρευαν, φοβόντουσαν ή σέβονταν. Σε όλη την πορεία του ο ελληνικός πολιτισμός δείχνει τον θαυμασμό του αυτόν.

Στα ομηρικά έπη διαβάζουμε περιγραφές τόπων και τοπίων, αλλά στους λυρικούς ποιητές (Σαπφώ και Αρχιλόχο) εκφράζεται κάτι «καινούριο», η αντίθεση ανάμεσα στο άγριο και το καλλιεργημένο τοπίο, ανάμεσα στη φύση και στην ανθρώπινη παρέμβαση. Με τη σειρά τους οι Αλεξανδρινοί ποιητές μεταδίδουν όχι πια την ηρεμία που πηγάζει από την παρατήρηση του κόσμου μα τη χαρά της ζωής που νιώθουν οι ίδιοι όταν κοιτάζουν γύρω τους. Και η χαρά της ζωής που αντλεί ο άνθρωπος από τη φύση αποτελεί έναν από τους σκοπούς της, μιας και –καθώς αναφέρει ο Αριστοτέλης– τίποτα δεν υπάρχει χωρίς νόημα (Πολιτ. 1.3.7 1256b20).

Για την ελληνική σκέψη το σύμπαν έχει ζωή, αφού έμψυχα και άψυχα αλληλεξαρτώνται και αλληλεπιδρούν, φτιάχνοντας μαζί τον κόσμο μέσα σε αίσθημα σεβασμού.

Μα από όλα τα ζωντανά της φύσης πιο πολυμήχανο είναι ο άνθρωπος που επεμβαίνει στο γύρω του κόσμο πότε για καλό και πότε για κακό, προσπαθώντας να ξεπεράσει το φόβο του μπροστά στο θάνατο, στην υλική του καταστροφή. Και εδώ πάλι, τα λόγια ενός αρχαίου εκφράζουν ετούτες τις σκέψεις. Είναι ένα χορικό από την Αντιγόνη του Σοφοκλή (στ. 332 - 375), πάντοτε επίκαιρο.

«Πολλά 'να τὰ θάματα,
πιδό θάμ' ἀπ' τὸν ἄνθρωπο, τίποτα
πὲρ' ἀπ' τὴν ἀφροσύνην
τραδίαι καὶ πάει τὴ θάλασσα
μὲ τοῦ νοτιά τὶς φοιροῦντες,
περνώντας κάτω ἀπ' τὰ κύματα
π' ὀλόγυρά του βρυγιοῦνται·
καὶ τὴν τρανότερη μὲς στοὺς θεοῦς
τὴν ἀφρατὴ ἀκάματη Γῆ,
καταπονάει μὲ τάλετρα, ποῦ χρόνον μὲ χρόνον
πάνε κι ἐρχονται ἀλογόσουτ' ἀπάνω τῆς
ὀργώνοντάς τὴν.

Καὶ τῶν ἀλαφρόμυαλων
τῶν πουλιῶν τὴ γενιὰ παγιδεύοντας
πιάνει καὶ τὰ ἔθνη τῶν ἄγριων
τῶν θηρίων καὶ τὰ θαλάσσια
τὰ θέματα τοῦ πελάου
μὲς στὰ διχτυκόλωστα βρόχια τοῦ
ὀ ἀνθρώπου ὁ πολυτεχνίτης,
καὶ τὰ γόρμι πού ζεῖ στὸν δουνὸν τὶς ἐριμὲς
μὲ τὶς μηχανὰς τοῦ νικά
καὶ στὸ δασύτοχο γύρω τάλλογον τὸν τράχηλο
περνάει τὸ ζυγο, καθῶς καὶ τοῦ ἀδάμαστου
βουνήσιου ταύρου.

Καὶ γλώσσα καὶ νόηση ἀνεμόφτερη
καὶ τὴν καλὴ μὲς σὲ πόλεις κυβέρναι τοῦ
ἐμαθε νῆξῃ· καὶ πῶς
ἀπ' τὰ ὑπάθια τὰ δέλη τῆς νύχτας παγωνιάς
καὶ τοῦ κακοῦ τάνειμόδροχου
νὰ φυλάγεται – ὁ παντοσόφιστος·
ἀνεφοδιαστον, τίποτα
δὲν τὸν βροῖσκει ἀπ' ὅ,τι 'να νᾶρθῃ
μόνο ἀπ' τὸ Θάνατο
γλυτομὸ δὲ θά βρῆ πουθενά·
ὅμως γι' ἀρροστίειες, ποῦ τρόπο δὲν εἶχανε,
βρῆκε ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο γιατρεία.

Κι ἐνὼ ἔχει σοφία νὰ μηχανεύεται
τέχνες ποῦτε μποροῦσε νὰ ἐλπίση κανεῖς,
πότε γυρνάει στὸ κακὸ
καὶ στὸ καλὸ πότε πάλι· μὰ ὅποιος τοὺς νόμους τιμᾷ
τῆς χώρας τοῦ καὶ τὴν ὀρκόδετῃ
τῶν θεῶν δικη, δοῦξάει τὴν πόλιν του,
κι εἶναι χαμὸς τῆς ἐκείνου, ποῦ
ξεδρομίζει ἀπ' τὴν ἴσα τὴ σπέρτα
ζῆση στὸ θράσος του.
Ὁ Θεὸς μὴν τὸ δῶση ποτὲ
κάτω ἀπ' τὴν ἴδια τὴ στέγη νὰ κάθεται
ἢ νὰ μοῦ εἶναι ἕνας τέτοιος ὁμόγνωμος·.

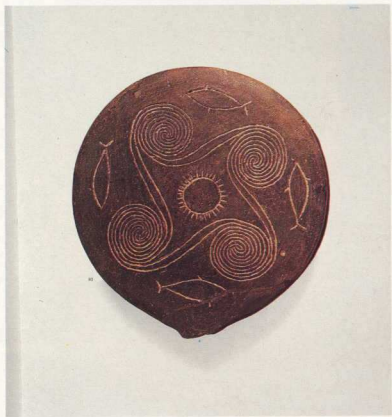
A

A

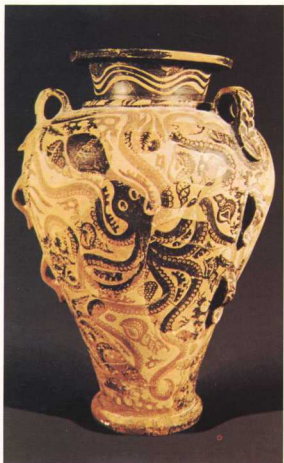
A.

A.

A.

B.

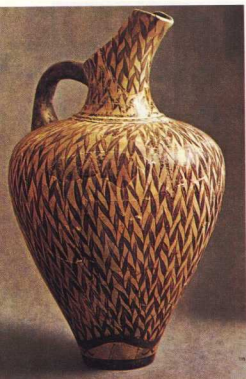
B.

B.

B.

Β. Κρητικός πολιτισμός

Β.

Γ. Μυκηναϊκές απεικονίσεις ανθρώπων, θηρίων, θαλάσσιων ζώων και πτηνών

Γ.

Δ. Αρχαίες αναπαραστάσεις ζώων και φυτών

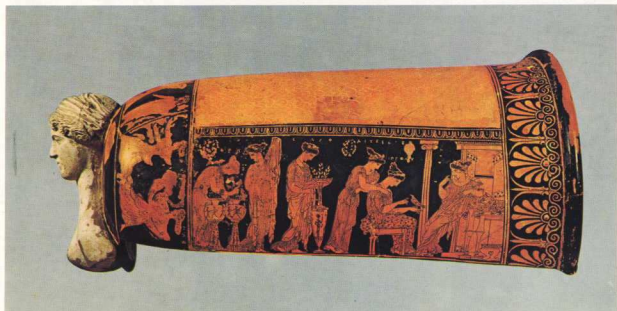
Δ.

Δ.

Δ.

E.

Ε. Κλασική τέχνη: αγγείο, ανάγλυφο, αρχιτεκτονικά μέλη, νόμισμα, κόσμημα

E.

E.

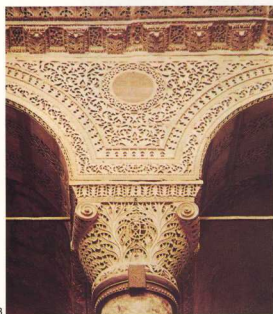
E.

ΣΤ.

ΣΤ. Ελληνιστική σκηνή κυνηγιού.

Ζ. Χριστιανικό ψηφιδωτό και αρχιτεκτονικά μέλη.

Ζ.

Ζ.